

Община Джебел , област Кърджали
ул."Еделвайс" № 19, тел.: +3593632/20-51, e-mail: kmet_dj@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

НЕДЖМИ АЛИ
КМЕТ НА ОБЩИНА ДЖЕБЕЛ

СЪГЛАСУВАНО:

НИКОЛА ЧАНЕВ
*ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
НА ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ*

ПРОГРАМА

ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Програмата за намаляване риска от бедствия е съгласувана от Съвета за намаляване риска от бедствия на Област Кърджали на основание чл. 6д, ал. 3. от Закона за защита при бедствия, след обществено обсъждане в изпълнение изискванията на чл. 6д, ал. 2. от Закона за защита при бедствия и приета от Общински съвет - Джебел с Решение №..... от2020 г.

Настоящата програма може да бъде променяна преди изтичане на програмния срок, предвид възникване на нови опасности от бедствия и аварии на територията на общината, чието развитие, въздействие и последици променят приоритетите и задачите на защитата на населението, както и при промяна на националната нормативна уредба и тази на Европейския съюз, отнасяща се или свързана с изменение регламента и финансирането на дейностите по превенция защитата от бедствия.

*Превенцията и готовността за реакция е основа за намаляване риска и щетите от бедствия.
Инвестицията в превенция е във фокуса на всички наши усилия.*

I. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Програмата за намаляване на риска от бедствия е разработена в изпълнение на чл. 6д и чл. 65б, т. 1. от Закона за защита при бедствия и очертава визията за намаляване риска при бедствия и аварии на територията на община Джебел, на база приетата Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018 - 2030 г., разработена на основание на чл. 6а. ал. 2. т. 1 от Закона за защита при бедствия.

С програмата се определят превантивните действия за ефективна реакция по намаляване на идентифицираните съществени рискове от бедствия и недопускане възникване на нови такива чрез реализация на приоритетни инвестиции в областите на ефективно планиране и управление, аналитични оценки на риска и изпълнение на обекти, изискващи мерки за намаляване на риска от бедствия.

II. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

- 1. Изграждане ефективна система за действие и взаимодействие, включваща планиране и отчитане на мерки и мероприятия по превенция за намаляване риска от бедствия, контрол и координация.*
- 2. Предотвратяване и/или намаляване на неблагоприятните последици за здравето и живота на хората, опазване на държавната, общинска и частна собственост и околната среда следствие на природни и/или причинени от човешка дейност бедствия.*
- 3. Повишаване културата за защита и самозащита при бедствия на всички нива на управление в общината и обществото.*
- 4. Осигуряване готовността на органите на управление в общината и населението за поведение и ефективни действия за защита и помощ в засегнати райони от бедствени ситуации.*
- 5. Идентифициране на обекти от изградената инфраструктура, изискващи адекватни мерки за намаляване на риска от бедствия.*

III. ПРИНЦИПИ И НАПРАВЛЕНИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ.

Принципи на защита при бедствия:

- *Право на защита на всяко лице;*
- *Предимство на спасяването на човешки живот пред останалите дейности по защитата;*
- *Публичност на информацията за рисковете от бедствие;*
- *Приоритет на превантивните мерки;*
- *Отговорност при изпълнение на мерките;*
- *Поетапно предоставяне на сили и ресурси за защита.*

Направления за реализиране на мероприятията за намаляване риска от бедствия:

- *Прилагане на политика за инициране и провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението.*
- *Оценка, анализ и мониторинг на рисковете от възможните бедствия. Изграждане и поддържане на системи за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия.*
- *Провеждане на обучение на всички нива в администрацията и сред населението за изграждане на култура за защита при бедствия и повишаване на информираността на населението в дейностите за намаляване на риска от бедствия.*

- Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяването при бедствия.

IV. ВИДОВЕ И ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОПАСНОСТИ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЯ

1. ПРИРОДНИ ОПАСНОСТИ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЯ

В многовековната история на човечеството различните по характер природни бедствия са чести явления. Те предизвикват появата на огромни разрушения, материални щети, екологични катастрофи, голям брой загинали и пострадали хора. През последните години мащабът и честотата на бедствените ситуации непрекъснато нарастват, което ни поставя все по-често да живеем и работим в условия на заплаха и риск.

При възникване на различни по характер, размери и тежест бедствени ситуации се създава тежка обща и медицинска обстановка в засегнат регион. Внезапността на възникването им, както и рязкото несъответствие между необходими и налични сили и средства за реакция по ликвидиране на последствията изискват предварителна подготовка и планиране мерки за намаляване на риска. Идентифицирането на различните видове природни опасности, които могат да предизвикат проява на бедствия е продължителен процес, съобразен не само с проявили се и съществуващи в момента, но и към развитието им назад във времето, както и отчитане на настъпилите климатични промени. С анализирането на историческа повтаряемост може да бъдат избегнати бедствени ситуации.

Видовете природни опасности с потенциален риск от проявление на бедствие са:

- 1.1. Геологически бедствия - земетресение, вулканични изригвания, свлачища, ерози и лавини;
- 1.2. Водни бедствия - наводнения, цунами;
- 1.3. Огнени бедствия - пожари;
- 1.4. Метеорологични бедствия - виелици, урагани, бури, снегонавявания, циклони, суши, поледици, торнадо, градушки, мълнии, екстремални температури;
- 1.5. Космически бедствия и други проявления, изследвани от учените в световен мащаб – изригвания, падащи метеоритни тела, магнитни бури и пр.

1.1.1. Сеизмична опасност.

Сеизмичната опасност възниква при внезапни и бързи размествания на части от земната кора вследствие тектонични или други процеси. Сеизмичните въздействия се характеризират със своята непредвидимост във времето и поради това причиняват големи по размер негативни последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др. Република България е разположена в най-активния за Европа възел от Алпо-Хималайския сеизмичен пояс. Земетръсната обстановка на Балканите има своя специфика. Основна част от земетресенията са с плитки огнища на дълбочина до 60 km, което силно увеличава ефектите върху земната повърхност.

При висока гъстота на населението и голяма плътност на застрояването, този факт означава значителни последствия даже от сравнително слаби земетресения (магнитуд $M=5.0-6.0$).

Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като земетръсно-опасни зони на Земята. Съществуващата Българска сеизмична мрежа в рамките на Националната Оперативна Телеметрична Система за

Сеизмологична Информация (НОТССИ) към Геофизичния институт осигурява надеждна регистрация и качествена информация за земетресенията, станали на територията на страната и околностите ѝ.

Област Кърджали и в частност територията на Община Джебел попада в Рило-Родопски сеизмичен район на Република България. В който е възможно възникване на земетресение с максимален очакван магнитуд 6 и интензивност около 8-ма степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник /МШК/.

Въпросът за същинското прогнозиране - едновременното определяне на силата, мястото и времето на земетресението все още няма еднозначно решение в световен мащаб. Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален. Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите.

1.1.2. Опасност от свлачища, ерозия.

Свлачищата са неблагоприятни явления, които формират потенциална геодинамична опасност. Проявлението им като природно явление се изразява в нарушаване устойчивостта на големи земни или скални маси с предпоставки за придвижването им в посока плъзгателни равнини. Причини за възникване на свлачища са предимно специфика на релефа и други геоложки дадености в определен район, както и преовлажняване.

Обилните валежи или наводненията могат да доведат до кални или скални свлачища. Свлачища могат да се получат също и при земетресения и поройни дъждове. Те могат да бъдат прогнозирани. В по-голяма част от случаите, свлачищната опасност няма внезапен характер, което позволява да бъдат регулирани с технически средства.

През последното десетилетие статистиката показва увеличаване броя свлачища, които имат негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на страната. Дейностите по регистриране и мониторинг на свлачищни райони в страната са вменени със Закона за устройство на територията на Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез държавните дружества за геозащита, формирани на териториален принцип.

Около 1000 са регистрираните свлачища в нашата страна, с които са засегнати над 200 000 декара площ. За намаляване риска от опасността е необходимо своевременно предприемане на мерки по отвеждане повърхностни води от мястото на свлачищния масив, укрепителни работи, изграждане подпорни стени или заскаляване на участъците.

Пресеченият релеф в Община Джебел създава благоприятни условия за формиране на различни по обем, форма и размери свлачища. Опасността от тях се оценява по различни критерии, между които честотата на проявление, тежест на последствията и възможности за предотвратяване или намаляване на вредното им влияние.

Основните фактори за активизиране на свлачищните процеси в община Джебел са следните:

- а) Покачване нивото на подпочвените води над критично допустимите стойности в резултат на обилни валежи или снеготопене.
- б) Площната ерозия на повърхностно течащите води в участъците, изградени от лъсови отложения, предизвиква формирането на дълбоко врязани суходолия и дерета, които са потенциални места за възникване на свлачищни процеси.

в) Изземването на големи земни маси от основата на затихнали свлачища също провокира тяхното активиране.

1.2. Опасност от наводнения.

В съответствие с научната класификация за този вид опасности, наводненията могат да бъдат природни вследствие поройни и интензивни дъждове, обилно снеготопене и техногенни в резултат разрушаване на хидро-технически съоръжения. Наводненията представляват огромно количество вода, което залива определена територия.

Климатичните промени водят до крайности по отношение наличието на вода. Не рядко наводнение възниква при невъзможност изградените канализационни и отводнителни съоръжения да проведат големи количества повърхностни води, както и при недобре функциониращи такива съоръжения поради липса на адекватно или навременно поддържане в изправност.

За намаляване риска от наводнения най-целесъобразно е прилагане на комплексен подход от дейности, обосновани аналитично относно потенциалния риск, преди събитието да се случи.

Всички аспекти за управление на риска, съсредоточаване върху предотвратяване, защита, подготвеност, включително прогнози за наводнение, системи за ранно предупреждение са пряко зависими с теренната характеристика на районите в общината.

Основна задача на община Джебел е да приложи предвидените мерки не само за предотвратяване отрицателните последствия от наводнения, но и мерките за идентифицираните рискови зони за наводнения, съгласно Плана за управление на речния басейн (ПУРБ).

Специфична задача е опазването на големите водни обекти на територията на общината от отрицателно антропогенно въздействие и ефектите на измененията на климата. Те представляват уязвими екосистеми, с огромно значение за много растителни и животински видове. Запазването на доброто им хидрологично, химическо и биологично състояние изисква анализ на заплахите и мерките, които трябва да се предприемат за предотвратяването им и разработването на план за опазването и управлението им.

Най-сериозна заплахата за възникване на евентуални наводнения в Община Джебел представлява р. Джебелска. С настъпването на пролетта, което е предпоставка за обилно снеготопене и проливни дъждове и най-вече в месеците Април и Май, е възможно да се наблюдават високи води.

Риск от наводнения на инфраструктурата и населени места има и при преливането или нарушаване на целостта стените на язовирите „Плазище“, и „Боровец“.

За предотвратяване на вредното влияние на високите води на река „Джебелска“ на територията на Общината са изградени следните хидротехнически съоръжения:

- Защитна дига с дължина 500 м. за предпазване на помпена станция за питейна вода на гр. Джебел. Изготвено е инвестиционно предложение „Укрепване със стена на част от левия бряг на река Джебелска, общ. Джебел, попадаща в ПИ №20746.12.116.

- Изготвен е работен проект за изграждане на “табиони”от едър ломен камък, както и бетонов праг за предпазване от прекъсване на канализация за отпадни води от кв. Прогрес към главния колектор. Проектът е внесен в Междуведомствената комисия за бедствия и аварии към МС гр. София за осигуряване на финансиране.

- Изготвен е проект за изграждане на подпорна стена на реката до село Тютюнче за укрепване

на пътя между град Джебел и село Тютюнче.

От опита на проявилите се през последните години наводнения на територията на цялата страна се установява, че прилаганите досега дейности за намаляване на риска от възникването на наводнения са недостатъчни и често прилагани след събитията. Това се обуславя от невъзможността за цялостно предвиждане и отчитане на възможните причини и реакцията за недопускането им. От това следва да се премине към политика на цялостно управление на риска от наводнения в условията на „съвместно съществуване” с тях.

Такъв комплексен подход следва да разглежда всички аспекти за управление на риска, като се съсредоточава върху предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения, системите за ранно предупреждение и да отчита теренните характеристики на община Джебел.

Климатичните промени водят до крайности по отношение наличието на вода. Основна задача на община Джебел е да се разработят и изпълнят мерки за предотвратяване отрицателните последици от засушаване или наводнения.

Специфична задача е опазването на водните обекти на територията на общината от отрицателно антропогенно въздействие и ефектите на измененията на климата. Те представляват уязвими екосистеми, с огромно значение за много растителни и животински видове. Запазването на доброто им хидрологично, химическо и биологично състояние изисква анализ на заплахите и мерките, които трябва да се предприемат за предотвратяването им и разработването на план за опазването и управлението им.

Наводненията на територията на Община Джебел обикновено са причинени от поройни дъждове. Те се проявяват когато интензивността на водообразуване при проливни валежи наруши отточния модул на терените или действителния отточен модул на изградената канализационна система на територията на районите на града и населените места.

Поройните наводнения могат да са свързани с наличието на речна мрежа и да възникнат след интензивен валеж, независимо от състоянието на водния режим в нея.

Особено опасни са поройните наводнения за града и районите, където водонепропускливите, улични и тротоарни настилки създават условия за формиране на потоци с голяма скорост на водата, бърза концентрация и почти никакви загуби от инфилтрация в почвата. Подобен ефект се получава и в деретата с голям наклон на дъното и скатовете, където бързата концентрация на оттичащите се води от водосборните райони е в състояние да породи катастрофални водни потоци с много малка трайност, но с висока разрушителна сила.

Такава опасност от възникване на свлачище съществува в кв. „Изгрев“, гр. Джебел. Има изготвен технически проект за изграждане на укрепително съоръжение - „Укрепване на скат с подпорна стена с дължина 54 метра“, като предстои изпращане на окомплектована документация до Междуведомствената комисия за бедствия и аварии към МС гр.София.

Намаляването на риска от наводнения се осъществява преди всичко чрез изграждане на хидротехнически съоръжения, добро устройствено планиране на територията и не на последно място - повишаване на готовността за предотвратяване или намаляване на негативните последици от наводнения чрез превантивни мерки, обучение на населението, адекватна подготовка, планиране на спасителните дейности и др. Като крайно необходима превантивна мярка се прилага ежегодното почистване на коритата на реките и деретата и поддържането им в условия на осигуряване проводимостта на водите.

1.3. Опасност от пожари.

Опасността от възникване на пожари е променлива величина за различните сезони, условия и обекти.

Пожарът е процес на горене, в резултат на което се унищожават или повреждат материални ценности, често с опасност за живота и здравето на хората. Основни причини за възникване на пожари са природни явления и/или човешка дейност.

В зависимост от мястото на възникване, пожарите биват регистрирани като пожари в: жилищни, промишлени и селскостопански обекти, транспорта, горите, полските масиви и др.

За намаляване броя на пожарите и щетите, както и намаляване риска от тях, е необходим системен подход, свързан с повишаване ефективността на обучението в учебните заведения и по-висока култура в областта на пожарната безопасност сред децата, възрастните и тази, необходима при управление на производствени процеси и търговия. Прилагането на своевременни превантивни мерки за недопускане възникване на пожар и за ограничаване разпространението му при възникване, както и познаването на противопожарните правила, е необходимо условие за ефективна борба и намаляване риска от пожар. Сезонно на територията на Община Джебел възникват пожари не само в горите, полските масиви, имотите на гражданите, а и в сградния фонд, предимно през отоплителния сезон.

Това изисква провеждане на своевременни ефективни, спасителни и гасителни мероприятия за защита на живота, здравето и имуществото на населението, опазване на горите, селскостопанския фонд и околната среда.

1.4. Опасност от неблагоприятни метеорологични явления.

1.4.1. Виелици.

Виелицата е силна снежна буря, съпроводена с много ниски температури, силни ветрове и обилен снеговалеж. Различните страни имат различни критерии, но обикновено се приема, че ветровете са със сила от поне 50 km/h, видимостта е по-малка от юо - 200 метра и продължителността е поне 2-3 часа.

Опасността от виелици се проявява най-често в нулева видимост и парализиране на отделни райони в продължение на дни. Отрицателният ефект е предимно за икономиката, но съществува реална заплахата и риска за здравето и живота на хората. Виелиците може да доведат до повреди в инфраструктурата и комуникациите - късане на въздушни далекопроводи, повреди върху съоръженията на комуникационните оператори, в резултат на което да се преустанови електроснабдяване и водоснабдяване за населението, ведомствата, предприятия и общественозначими обекти, увреждане на околната среда от пречупване на клони и дървета, нарушения на инфраструктурата

1.4.2. Урагани.

Циклони, тайфуни, тропически циклони, силни ветрове и урагани са различни наименования за практически едно и също явление. Различните имена се дължат за различните райони, в които се проявяват - в северозападната част на Тихия океан те се наричат тайфуни, а в североизточната му част и в Атлантическия океан - урагани.

Свързват се с наводнения, разрушения и човешки жертви.

Ветровете/ураганите представляват движение на въздушните маси в две направления спрямо земята (хоризонтално и вертикално), от места с високо към места с ниско атмосферно налягане. Силните ветрове и бури могат да се прогнозират. Поради географските особености

в България ветровете са предимно хоризонтални.

Бурята е метеорологично явление, свързано със силно раздвижване на атмосферата, засягащо земната повърхност. То може да включва силен вятър, гръмотевици и светкавици, силни валежи или различни материали, носени от вятъра (пясъчна буря, снежна буря и други).

Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е явление, което се случва през всички сезони на годината.

Наличието на надежна система за оповестяване и своевременно подаване на сигнал за опасност играе важна роля за защита на населението от тази опасност.

За територията на общината силните/ураганните ветрове се проявяват периодично с максимална скорост, достигаща 144 км/час.

Появлението на ураганен вятър може да доведе до прекъсване на електроснабдяването вследствие късане на въздушни далекопроводи, пречупване на клони и дървета, увреждане на покривни конструкции, счупване на прозорци, увреждане на противоветрено неосигурени сгради и други поражения по изградената инфраструктура. Не рядко представляват риск за живота, здравето и имуществото на хората.

1.4.3. Снегонавявания.

Спецификата на континенталния климат е в основата и на възможни снегонавявания. Снежните виелици и заледявания са познато явление за територията на Община Джебел, характерни предимно за месеците декември, януари и февруари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и заледявания водят до нарушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рисковата ситуация живота на много хора. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места и да причинят блокиране на транспорта, в това число достъпа на екипите на Единната спасителна система, прекъсване на електроснабдяването и водоснабдяването, затруднения в осигуряване на населението с хранителни продукти от първа необходимост. Ниските температури са причина за заледяване на участъци от пътните платна, обледеняването на електропроводи и други открити комуникационни линии.

Предприемане на адекватни мерки срещу снегонавяванията, образуване на преспи и обледяване е от особено значение за осигуряване достъпа до населените места от общината по пътищата от Републиканската и общинската пътна мрежа.

При обилни снеговалежи придружени със силен вятър, имайки предвид пресечения характер на релефа, ще се затрудни или блокира частично или напълно движението по пътната мрежа в определени райони на Общината или на цялата територия. Основните участъци от пътната мрежа, по които е възможно да възникнат снегонавявания и обледяване са следните:

Пътищата за селата Поточе, Рът и Купците ; Джебел-Устрен-Припек; Джебел-Устрен-Добринци; Джебел-Ридино-Козица; Джебел-Мишевско-Църквица; Джебел-Жълтика-Контил; Джебел-Воденичарско-Търновци.

1.4.4. Градушка.

Явлението преохлаждане на кондензати във високите части на атмосферата с валеж от ледени зърна, често с различна големина, е известно с името градушка и се наблюдава най-често в пролетно-летния сезон. Градушката се образува само от един вид облаци, купесто-дъждовни, обикновено във фронта на буреносната облачна система.

Градушката често се наблюдава в умерения климатичен пояс, а също по продължения на планински масиви, където орографските характеристики на терена предизвикват движение

на хоризонтални ветрове нагоре.

Като атмосферно явление градушките причиняват сериозни загуби на селското стопанство и едновременно с това нанасят големи материални щети на сградния фонд, стопанските постройки, автомобили и нерядко водят до човешки жертви. Най-опасни са градовите шурмове, при които щетите, нанесени на селскостопанските култури, възлизат от 50 до 100%. Градобитията, в техните екстремни проявления като отделни или серия от шурмове и като акумулирани в един сезон събития имат бедствен характер и могат да повлияят съществено на икономическите резултати от селското стопанство.

1.4.5. Гръмотевици и мълнии.

Гръмотевицата е разряд на статично електричество в атмосферата и като явление има предсказуеми последици: значителни материални щети, не рядко и човешки жертви. Най-често мълнии възникват в купеето-дъждовни облаци, но могат да се образуват и от други метеорологични проявления като торнадо, вулканични изригвания и пясъчни бури.

Ако един облак, зареден с положителен заряд, се доближи до облак, зареден с отрицателен заряд, също се получава мълния. Може да се предизвика и от наелектризиран облак в съприкосновение със земята. Мълниите предизвикват два вида поражения: вследствие прякото попадение на мълнията върху обект от земната повърхност и вследствие на така наречените вторични въздействия на мълнията. Огромната енергия на мълнията, попаднала върху обект от земната повърхност създава поражения, свързани с поражения върху животни, хора, разрушения, възникване на пожари. При така наречените вторични въздействия на мълнията, по време на гръмотевичната буря много често изгарят телевизори, компютри, апаратури за контрол на достъп и др. Учените са изследвали и има данни за още опасни вторични поражения.

За намаляване риска от гръмотевици и мълнии се изпълняват определен вид дейности по заземяване на електроинсталациите и поставяне на гръмоотводни системи.

Независимо, че са известни начините за самозащита при възникване на това природно явление, за тези, които работят на открито има сериозен риск, ако не знаят основните правила

1.4.6. Екстремални температури.

Към природните бедствия могат да се отнесат и екстремните температури. От една страна това са аномално ниски температури в зимния период - студове, от друга са аномално високи температури през лятото - горещини Освен, че затрудняват ежедневната дейност на човека, екстремните горещини причиняват различни аварии и кризисни ситуации. Екстремните ниски температури и горещини могат да вземат и човешки жертви.

2. ОПАСНОСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ ЧОВЕШКА ДЕЙНОСТ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЯ

2.1. Опасност от ядрена и радиационна авария

Въпреки строгите мерки за сигурност при работата на различните видове ядрени реактори и наличието на автоматизирани системи за управление, контрол и защита, практиката показва, че е възможно възникване на ситуации, които са съпроводени с неконтролируемо изпускане на радиоактивни вещества в околната среда. Радиоактивно замърсяване би могло да се получи, както при аварийна ситуация в АЕЦ "Козлодуй", съпроводена с изпускане на радионуклеиди в околната среда, така и при трансгранично радиоактивно замърсяване, вследствие на ядрена

или радиационна авария в други страни, а също и при инциденти с транспортни средства, превозващи радиоактивни материали.

През последните години се забелязва и тревожна тенденция на увеличаване в световен мащаб на опитите за злонамерено използване на радиоактивни източници за терористични цели.

2.2. Опасност от химично, биологично и радиологично замърсяване

Вероятността химични, биологични и радиологични рискове да се реализират е ниска, но последиците от възникнали бедствени ситуации от тези опасности може да са големи.

Въпреки, че по-голямата част от международната общност е подписала международните договори и конвенции, които уреждат използването на химични, биологични, радиологични и ядрени оръжия (ХБРЯ) и материали, редица държави не са ги приложили, а други все още не са ратифицирали споразуменията. В страните с етнически и политически проблеми е налице и има данни за използване на ХБРЯ компоненти, като се очаква заплахата да нараства през следващи години. В допълнение към злонамерената им употреба може да настъпят и природни бедствия, причинени от човека аварии.

3. ОПАСНОСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ ИНФЕКЦИОЗНИ АГЕНТИ - ВЪЗНИКВАНЕ И ПРЕНΟΣ НА ЗАРАЗИ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРЕДИЗВИКАТ БЕДСТВИЕ

3.1. Опасност от епидемии

В епидемиологията за епидемия се говори, когато нови случаи на определено заболяване, при определена популация и през определен период, значително надхвърлят обичайното и очакваното, при което е налице масово разпространение на заболяването. Епидемията се отнася до локално разпространение, но ако излезе извън границите на страна и континент, се смята за пандемия. Най-често причинителят за епидемията е инфекциозен агент, така че става дума за инфекциозно заболяване, като чума, тиф, холера, дифтерия, скарлатина, грип и др.

Епидемичният процес се характеризира с непрекъснато предаване на възбудителя на инфекцията между хората. За възникването му са необходими 3 фактора - източник на инфекцията, механизъм за предаване и възприемчивост от хората към заболяването. В процеса на развитие на епидемиите влияят както процесите, протичащи в природни условия, каквито са епизоотите например, така и социални фактори - комунално благоустройство, битови условия, състояние на здравеопазването и др.

Инфекции, чийто източник е само човек, се наричат антропонози; когато източник на инфекцията са хора и животни, се наричат зоонози (антропозоонози или зооантропонози). Разпространение на инфекцията бива хранителна или водна (дизентерия, тиф), въздушно-капкова (грип), трансмисивна (малария, тиф), и контактна (СПИН, бяс).

3.2. Опасност от епизоотии

Епизоотия е широко мащабно разпространение на инфекциозно заболяване на определена територия при един или повече животински вида. Заболяването значително превишава нивото на заболяемост, обичайно регистрирано на същата територия. Фактически погледнато епизоотията е епидемия сред животните.

Независимо от усилията за осъществяване на ефикасен контрол, периодично заразните болести по животинските видове „напомнят“ за себе си: шап, класическа чума по свинете,

нюкясълска болест по птиците, бруцелоза по овцете и козите, както и няколко нозологични единици като африканска чума по свинете, чума по дребните преживни, заразен нодуларен дерматит по говедата. Тези инфекциозни заболявания никога не са установявани у нас, но ежегодно се "доближават" и вероятно ще бъдат регистрирани и у нас. Най-трудни за контролиране са болестите, при които има природна огнищност - бяс, бруцелоза по свинете, трихинелоза, туларемия, западнонилска треска, лайшманиоза.

3.3. Опасност от епифитотии

Епифитотия или каламитет е масова поява на заразна болест по растенията върху определена площ за ограничен период. Бива екстензивна (взривоподобна) и тардивна (бавно разрастваща се). Причиняват огромни материални щети на земеделското, зелената система и горското стопанство, а в някои случаи водят до почти пълното ликвидиране на отделни видове растения на цели континенти, какъвто е случаят с пригора по кестена, холандската болест по бряста и ръждата по петолистния бор.

Когато епифитотията обхваща много страни и континенти, е панфитотия.

Най-доброто предложено на практика средство за борба срещу болестите по растенията са устойчивите сортове. В много случаи, както е при вирусните болести, ръждите по житните сортове и редица болести, причинявани от почвени фитопатогени устойчиви причинители, са почти единственото практически приложимо решение на проблема.

Селекционно-генетичният метод има още две важни предимства: той дава на практиката екологосъобразни решения, изключвайки употребата на фунгициди. При използването на устойчиви сортове се постига и висока икономическа ефективност.

4. ОПАСНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ И АВАРИИ ПРИ ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА, МАТЕРИАЛИ И ОТПАДЪЦИ И АВТОМОБИЛНИ КАТАСТРОФИ

Чувствителни са зоните, в които продуктопроводи и газопроводи са в непосредствена близост до инфраструктурни обекти.

4.1. Авария в предприятия с нисък /висок рисков потенциал

Съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества, предприятията, които работят с опасни вещества или създават риск от физическа ситуация с възможности за нанасяне вреда на човешкото здраве и/или на околната среда, са класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал” или „предприятия с нисък рисков потенциал”.

Това са предимно предприятия от химическата промишленост, военната промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за нефтопреработка и търговия с петролни продукти и газ и др. Големите промишлени аварии често имат тежки последствия върху населението и околната среда, освен това въздействието може да засегне територии извън самите обекти.

Това подчертава необходимостта от висока степен на координация и подобряване на съществуващия контрол на опасностите от големи промишлени аварии, които включват и емисии на опасни вещества. Намаляването на риска от бедствие е в предприемане подходящи превантивни действия за осигуряване високо ниво на защита за населението и околната среда преди възникване на аварийни ситуации.

4.2. Опасност от превоз на опасни товари

Потенциална опасност представляват преминаващи през територията на общината моторни превозни средства, превозващи опасни товари, материали и предмети.

Опасните товари биват различни класове на опасност: от взривни вещества и предмети, газове, запалими течности, твърди запалими вещества, самоактивиращи се вещества и експлозивни десенсибилизирани твърди вещества, самозапалващи се вещества до вещества, които при контакт с вода отделят запалими газове, вещества поддържащи горенето, органични прекиси, токсични вещества, заразни вещества, радиоактивни вещества, корозионни вещества и други опасни вещества и предмети.

При транспортирането на опасни вещества задължително се спазват международни стандарти и има определена специфика за самия товар. Изисква се специално подреждане, опаковане и обучени екипи, които следва да се грижат за безопасността при пренасянето им.

5. ОПАСНОСТ ОТ ТЕРОРИСТИЧНА ДЕЙНОСТ

В Община Джебел има изготвен и одобрен от Общинския съвет: План за противодействие на тероризма в изпълнение изискванията на чл. 5 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, чл. 6, ал. 3 от Закона за противодействие на тероризма, т. 2 от Решение № 669 на Министерски съвет от 02. и. 2017 г. и т. 6 от Националния план за противодействие на тероризма. Планът е съгласуван от съответните институции за действие и взаимодействие.

V. ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ ЦЕЛИ

На база идентифицираните опасности от природни явления, човешка дейност, промишлени и други ситуации с потенциален риск за бедствие, за изпълнение на оперативните цели с цел намаляване риска от бедствия се предвиждат дейностите:

№ по ред	Мероприятия	Изпълнител	Срок
I.	Изграждане ефективна система за действие и взаимодействие, включваща планиране и отчитане на мерки и мероприятия по превенция за намаляване риска от бедствия, контрол и координация		
1.	Изготвяне и приемане на Общинска програма за намаляване на риска от бедствия.	Об СНРБ	26.02.2021 г.
2.	Изготвяне на годишен план за изпълнение на Програма за намаляване на риска от бедствия 2020-2025 г.	Кмет Секретар на Об СНРБ	ежегодно
3.	Актуализиране на плана за защита от бедствия на база изготвена оценка и профил на риска, с приложения, разчети и схеми, неразделни части от плана.	Кмет Секретар на Об СНРБ	ежегодно

4.	Изготвяне на годишни доклади за състоянието на защитата при бедствия на територията на Община Джебел	Кмет Секретар на Об СНРБ	ежегодно
5.	Следене настъпили промени в нормативната уредба за извършване на дейности в областта на защитата и управлението на кризи.	Кмет на Община и Кметове на населени места	ежегодно и при всяка промяна през годината
6.	Разработване на планове и провеждане на мероприятия за обучение за защита на населението и развитие на капацитета на служителите от общинската администрация на всички нива.	Секретар на Об СНРБ	ежегодно до 31.01.
7.	Създаване на ефективен механизъм за координация, взаимодействие и улесняване на потока от информация между общинската администрация, държавните администрации и всички заинтересовани институции, в това число и НПО и асоциации.	Кмет на Община и Об СНРБ	до 2023 г.
II.	Повишаване културата за защита и самозащита при бедствия на всички нива на управление в общината и обществото		
1.	Обучение органите на управление, общински служители и екипи на подчинени звена от Общинска администрация, служби и други оперативни структури за изпълнение дейностите по защитата при бедствия.	специалисти от РСПБЗН, БЧК	постоянен
2.	Оказване методически помощ при организиране на обученията в детските и учебни заведения за действия и защита при бедствия. Провеждане работни срещи, състезания, конкурси, викторини и тренировки по евакуация.	Секретар на Об СНРБ специалисти от РСПБЗН, БЧК	постоянен
3.	Изготвяне информация и публикуване на интернет страницата на общината за повишаване информираността на населението и препоръки за поведение и действие при бедствия.	Секретар на Об СНРБ	постоянен
4.	Укрепване капацитета на експертния състав от Щаба за изпълнение на плана за защита при бедствия и провеждане на тренировка за включване в дейности за намаляване риска от бедствия.	Секретар на Об СНРБ специалисти от РСПБЗН, БЧК	текущ
5.	Разработване на планове за обучение на населението и подготовка за защита при бедствия	РСПБЗН и Секретар на Об СНРБ	ежегодно

6.	Поддържащо обучение и практически занятия с доброволци от ДФ“Джебел-2013“ регистрирано в националния регистър.	Секретар на Об СНРБ, РСПБЗН	ежегодно
7.	Междуведомствени тренировки по проиграване на кризисни ситуации с членовете на Общински съвет за намаляване риска от бедствия .	Секретар на Об СНРБ	ежегодно
III.	Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяването при бедствия		
1.	Установяване и картографиране на критичните инфраструктури (КИ) и обектите им на територията на Община Джебел, създаване и поддържане на база данни за обектите .	Отдел „ТСУ“ Секретар на Об СНРБ	2021 г.
2.	Изграждане на локални системи за оповестяване (ЛСО) на територията на обекти общинска собственост, съгласно ЗЗБ. Да се интегрират ЛСО към Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия	Кмет Ръководители, управители на обекти	2022 г.
3.	Изграждане, рехабилитация и поддръжка на съоръжения за защита от вредното въздействие на водите и намаляване риска от наводнения.	Община Джебел Отдел „ТСУ“	2021-2025 г.
4.	Изготвяне на годишни доклади с информация за състоянието на изпълнението на мерките за намаляване на риска и защита при бедствия.	Секретар на Об СНРБ	ежегодно
5.	Поддържащо обучение и практически занятия с доброволци от регистрираните в националния регистър.	Кмет на Община	2021-2023 г.
6.	Привличане за участието на неправителствените организации при създаването и координиране действията на доброволните формирования	Секретар на Об СНРБ	ежегодно
7.	Провеждане на тренировки със служителите от общинската администрация за поведение, действия и защита при бедствия	Секретар на Об СНРБ и Кметове населени места	ежегодно
8.	Изготвяне отчет на резултатите от подготовката и дейностите на доброволното формирование	Секретар на Об СНРБ	ежегодно
9.	Провеждане на учения и тренировки на доброволците от доброволното формирование съвместно с основните сили на ЕСС.	Секретар на Об СНРБ, РД ПБЗН, ОД МВР, ЦСМП	ежегодно
10.	Обучение на членовете от Съвета за намаляване риска от бедствия за повишаване нивото на качество, компетентност и култура на управление.	Кмет и Председател на Съвета	ежегодно

11.	Повишаване капацитета на членове от Общински Щаб за изпълнение на Плана за защита при бедствия и Общинския съвет по сигурност за реагиране при възникване на бедствия чрез обучения и практическа подготовка.	Кмет и Председател на Съвета	периодично
12.	Работна среща с ръководители на общински структурни звена по въпросите на взаимодействието при предприемане на мероприятия, свързани с намаляване риска от бедствия.	Председател на Съвета	периодично
13.	Ролята и мястото на кмета и кметския наместник при превенция за намаляване риска от бедствия и възникване на бедствени ситуации	Кмет	29.07.2021 г.
14.	Своевременно предоставяне чрез медиите на актуална информация, свързана с възникнали критични ситуации, в услуга на обществеността.	Секретар на Об СНРБ	При необходимост
II.	Идентифициране на обекти от изградената инфраструктура, изискващи адекватни мерки за намаляване на риска от бедствия.		
1.	Поетапно обновяване на сградния фонд в общината за намаляване уязвимостта от сеизмично въздействие.	Главен архитект	2021-2025 г.
2.	Поддържане проводимост на съоръжения за отвеждане на повърхностни дъждовни води.	Кметове и кметски наместници на населени	постоянно
3.	Поддържане проводимост на речни корита и укрепване брегови ивици в урбанизираните им територии.	Кметове и кметски наместници на населени	ежегодно
4.	Наблюдение заливаеми тераси на реките в населените места и границите на речните легла.	Кметове и кметски наместници на населени	текущо
5.	Поддържане в безопасност мостови, укрепителни и други съоръжения, водопроводи, канализация, ел. проводни, коректори и пътища от общинската структура.	Кметове и кметски наместници на населени	текущо
6.	Изграждане пожароизвестителни и пожарогасителни инсталации в сградите на обекти от социалната инфраструктура, където липсват такива.	Кмет на община и Об СНРБ	ежегодно
7.	Изграждане мълниезащити на сгради от социалната инфраструктура, където липсват такива.	Кмет на община и Об СНРБ	ежегодно

8.	Наблюдение и ежегодна актуализация на списъка с възникналите свлачища на територията на общината през предходната година.	Кметове и кметски наместници на населени места	постоянно
9.	Контрол по изграждане и поддържане на зелената система на територията на общината.	Кмет на община и Об СНРБ	постоянно
10.	Съдействие на ветеринарно-медицинските органи при превенция и други мероприятия за минимизиране и недопускане опасности от възникване на сложна епизоотична обстановка.	Кметове и кметски наместници на населени места	постоянно
11.	Контрол по опазване горски общински фонд, в т. ч. по време на пожароопасния сезон с включен и полски фонд.	Кметове и кметски наместници на населени места	ежегодно
12.	Поддържане в постоянна готовност техника и автомобилен парк за включване в мероприятия по защитата при бедствия.	Кмет на община и Об СНРБ	
13.	Контрол и своевременно предприемане при необходимост процедура по ликвидиране на образували се нерагламенитрани сметища.	Кмет на община и Об СНРБ	
14.	Незабавни мерки за възстановяване на разрушените участъци по защитните диги на общинска територия с цел ограничаване на по-нататъшни последствия.	Отдел „ТСУ“ при Община Джебел	Незабавно при възникване
15.	Попълване състава на доброволно формирование „Джебел-2013“	Секретар на Об СНРБ	текущ
16.	Поддържане в безопасност сграден фонд и имущества на читалища, религиозни храмове и други културни обекти.	Отдел „Образование“ при Община Джебел	ежегодно
17.	Поддържане на помещенията за работа и условия на съхраняване на документация, в т.ч. функционалността на оборудването в тях.	Отдел „Образование“ при Община Джебел	постоянно

VI. ИЗТОЧНИЦИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

Финансирането на дейностите за изпълнение на оперативните цели на програмата се извършва, съгласно Финансовата бюджетна рамка с източници на финансиране:

- общински бюджет;
- републиканския бюджет;
- структурни фондове на ЕС;
- други национални и международни организации.

VI. НАСОКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ОПЕРАТИВНИТЕ ЦЕЛИ И ДЕЙНОСТИТЕ ОТ ПРОГРАМАТА

Настоящата Програма по своя характер е програмен документ, представляващ допълнение към План за защита при бедствия в община Джебел по защита на населението и инфраструктурата при бедствия и аварии .

Важна насока в развитието и усъвършенстването на приложимите дейности за намаляване риска от бедствия е мобилизирането на целия наличен потенциал на общината за обследване на обекти и причини, водещи до възникване на бедствени ситуации, отчитайки изменение на природните и техногенни условия, които са заплаха за здравето и живота на населението и целостта на инфраструктурата.

Наличният потенциал е насочени изцяло в инвестиции за превенция.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Програмата за намаляване риска от бедствия се изготвя за период 2021-2025 година включително, като ще бъде изпълнявана и отчитана на етапи, съответно на всяка календарна година от програмния период.

С реализиране на програмата рискът от идентифицираните съществени опасности за общината ще бъде намален или ликвидиран. Това от своя страна ще доведе до намаляване брой потенциално застрашени или пострадали хора, минимизиране на здравния и екологичния риск, запазване целостта на инфраструктурата, понижаване загубите за културното и историческо наследство и т.н.